

Der er mange andre Punkter i denne Bog, som opfordrer til Indsigelse: Forf.'s Argumentation for, at Forord. af 1554 skulde være udstedt, virker langt fra overbevisende; han nævner, at Kongen laante til lavere Rente end private, men om det samme gjaldt Byerne, og paa hvilke Betingelser disse overhovedet laante, faar man intet at vide. Alle disse Mangler skriver sig sikkert fra, at Forf. har sat sig sin Opgave alt for snævert: at konstatere Rentens Størrelse; hvad han derudover meddeler, synes ikke rigtig gennemarbejdet.

Bogen skæmmes af mange Trykfejl.

Axel Nielsen.

A. USSING. **Petroleumspriser og Petroleumskonsum.** 71 S. G. E. C. Gad. København 1915.

Det er et klart og velskrevet Arbejde. Paa Grundlag dels af trykt Materiale, hvoraf der navnlig fremkom en rigelig Mængde i Anledning af det tyske Monopolforslag, dels af direkte tilvejebragt Regnskabsmateriale m. v., er der givet en god Fremstilling af Vilkaarene for Petroleums Produktion, Handel og Forbrug.

Udførligst er naturligvis Forholdene i Danmark behandlere, og her paakalder særlig den Undersøgelse Interesse, der skal godtgøre, at Petroleumstoldens Ophør 1. Jan. 1909 kun i ringe Grad kom Forbrugerne til gode, men at Gevinsten væsentligst indkasseredes af Storhandelen med Petroleum, der ovenikøbet langt mindre er i vor egen Haand end paa amerikanske Hænder.

Den Fremgangsmaade, der skal være brugt, og som alt i 1908—09 var paa Tale, var en Forhøjelse af Prisen en Tid før Toldens Ophør, hvilken Forhøjelse saa bortfaldt, da Tolden bortfaldt. Hvad der giver nogen Usikkerhed i Betragtningen, er den yderligere Nedgang, der fandt Sted i de nærmest følgende Aar. Denne forklares ved en midlertidig, virksom indenlandsk Handelskonkurrence i disse Aar; da den ophørte, forhøjedes Prisen. Men Kontrollen

Der er mange andre Punkter i denne Bog, som opfordrer til Indsigelse: Forf.'s Argumentation for, at Forord. af 1554 skulde være udstedt, virker langt fra overbevisende; han nævner, at Kongen laante til lavere Rente end private, men om det samme gjaldt Byerne, og paa hvilke Betingelser disse overhovedet laante, faar man intet at vide. Alle disse Mangler skriver sig sikkert fra, at Forf. har sat sig sin Opgave alt for snævert: at konstatere Rentens Størrelse; hvad han derudover meddeler, synes ikke rigtig gennemarbejdet.

Bogen skæmmes af mange Trykfejl.

Axel Nielsen.

A. USSING. **Petroleumspriser og Petroleumskonsum.** 71 S. G. E. C. Gad. København 1915.

Det er et klart og velskrevet Arbejde. Paa Grundlag dels af trykt Materiale, hvoraf der navnlig fremkom en rigelig Mængde i Anledning af det tyske Monopolforslag, dels af direkte tilvejebragt Regnskabsmateriale m. v., er der givet en god Fremstilling af Vilkaarene for Petroleums Produktion, Handel og Forbrug.

Udførligst er naturligvis Forholdene i Danmark behandlere, og her paakalder særlig den Undersøgelse Interesse, der skal godtgøre, at Petroleumstoldens Ophør 1. Jan. 1909 kun i ringe Grad kom Forbrugerne til gode, men at Gevinsten væsentligst indkasseredes af Storhandelen med Petroleum, der ovenikøbet langt mindre er i vor egen Haand end paa amerikanske Hænder.

Den Fremgangsmaade, der skal være brugt, og som alt i 1908—09 var paa Tale, var en Forhøjelse af Prisen en Tid før Toldens Ophør, hvilken Forhøjelse saa bortfaldt, da Tolden bortfaldt. Hvad der giver nogen Usikkerhed i Betragtningen, er den yderligere Nedgang, der fandt Sted i de nærmest følgende Aar. Denne forklares ved en midlertidig, virksom indenlandsk Handelskonkurrence i disse Aar; da den ophørte, forhøjedes Prisen. Men Kontrollen

er vanskelig, fordi Redegørelsen for, hvorledes Konkurrencen efterhaanden trængtes tilbage (Side 29—32), i det væsentlige mangler Tidsangivelser. Summarisk set regnes Forholdet at være det, at Engros-Priserne her i Landet for Petroleum nu er ligesaa meget over den amerikanske Pris som f. Eks. for 10 Aar siden, ihvorvel Varen nu ingen Indførelstold betaler. Afgørende er dette ikke, naar man ikke véd, om og i hvilken Grad Handelsudgifterne er forøgede, men i og for sig maa det indrømmes, at de Tal, der anføres, peger i Retning af, at Handelsmonopolet har kunnet bemægtige sig i hvert Fald en betydelig Del af Toldbeløbet.

At det ikke er ligegyldigt, om der hviler høj eller lav eller ingen Told paa en „monopoliseret“ Vare, fremgaar af Forskellen mellem danske og tyske Petroleumspriser, men dette fører atter Tanken hen paa det Spørgsmaal: hvor er Grænsen for, hvad Monopolindehaverne af en Nødvendighedsartikel kan forlange for Varen? Svaret vil i Korthed være: Surrogaternes Pris, Faren for at tvinge Forbrugerne over til den finere, hidtil kostbarere Vare eller til den ringere og billigere Vare, i hvert Fald en Formindskelse af den monopoliserede Vares Forbrug. At finde Grænsen for Monopolgevinsten er altsaa Sælgerens Sag. — Netop de nærværende Krigstider har skabt nyt Materiale til Undersøgelse af, hvor langt Monopoler kan udnyttes, efter Arten af de Varer de fremstiller eller forhandler.

De høje Petroleumspriser er særlig kommet Fiskerbefolkningen til Skade, fordi den skal benytte Petroleum til sine Motorbaade. Den mærkede ikke Tolden saa meget, fordi denne i Reglen godtgjordes for de Baade, der gik ud over dansk Søterritorium, men selve Prisstigningen er af ret stor Betydning for den, hvad Afhandlingen paa forskellig Maade gør Rede for. En direkte Statshjælp til Fiskerbefolkningen kan naturligvis ydes, medens et effektivt Indgreb i Petroleumsmonopolet, efter de tyske og andre Erfaringer, foreløbig synes ugørligt for Staten.

— Stud. polit. Ussings lille Skrift er et flittigt og nyttigt Arbejde. Men det tynges af sit Forord. Sagen er, at Skriftet fremtræder som Nr. 1 af Skrifter, udgaaende fra „Dansk økonomisk Seminar“ ved Prof. Birck, Dr. Mackeprang og Dr. Wieth-Knudsen. Sidstnævnte har skrevet Forordet, hvori Seminarets Virksomhed — som man i og for sig kan hilse Velkommen og vente meget godt af — proklameres som intet mindre end et hidtil herhjemme uprøvet „planmæssigt Revisions- og Nydannelsesarbejde paa Nationaløkonomiens Omraade“ og meget mere af samme Slags. Yngre Nationaløkonomer kan, som det tidligere offentlig er sagt, let være fristede til at forveksle deres egen Betydning med Betydningen af de Emner, de sysler med, og de kan forvirres af, at deres Behandling af økonomisk-politiske Spørgsmaal vækker Opmærksomhed, fordi disse Spørgsmaal er af aktuel og almen Interesse, medens Forskning i andre Fag i Reglen er et Arbejde, hvis Resultater først sent og ved manges Samarbejde bliver af den Art, at Almenheden lærer dem at kende, endsiges faar nogen Interesse derfor. Det bliver derfor navnlig i Nationaløkonomien Lærerens Sag at vare de unge mod Selvforherligelse, vare dem i Ord og særlig ved sit Eksempel.

M. R—n.

G. og N. COHN. *Moderne Krigsret*. 128 S. G. B. N. F. Kjøbenhavn 1915.

Af dette Arbejde, der først har været offentliggjort i *Juridisk Tidsskrift* og nu foreligger som selvstændig Bog, skal der ikke her i *Tidsskriftet* gives nogen Anmeldelse. Men det vil paa den anden Side være naturligt her at henlede Opmærksomheden paa et Værk, der vel i sin Tilrettelægning er strengt juridisk-videnskabeligt, men som bl. a. behandler Emner af største Interesse for Handel og Samfærdsel: Blokade og Priser, Neutralitet og Kontrebande, og som gør det paa almenfattelig Vis. Brugen af Bogen lettes ved et udmærket alfabetisk Sagregister.
